τὴν αὐθεντικὴν ἐφημερίδα τοῦ Πρωθυπουργοῦ, πολλάκις ὁ Ἄρχων ὁ ἀνώτατος τοῦ Κράτους ἐκάλεσε εἰς τὴν Ἐξουσίαν τοὺς ὑβριστάς, συνειργάσθη μετ' αὐτῶν, ἀπένειμεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἐμπιστοσύνην του. Ἀλλ' ἂν προσβολὴ κατὰ τοῦ Βασιλέως ἐκρίθη ἡ παρ' αὐτοῦ κλῆσις εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν μειονοψηφιῶν, ὅπερ ἐπὶ τέλους οὐδὲν φέρει τὸ ἀνήθικον, μεθ' ὅλην τὴν ἀντικοινοβουλευτικότητα αὐτοῦ, εἰς τίνα κατηγορίαν θὰ τάξωμεν τότε τὴν ἀξίωσιν, ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἐκάλεσε εἰς τὴν Ἐξουσίαν τοὺς ὑβριστάς, διότι ἦσαν ὑβρισταί, καὶ δι' αὐτοῦ ἐνεθάῤῥυνε τὸ σύστημα τῆς πολιτικῆς ἀνηθικότητος; Τοιαῦτα ἐπὶ λέξει πλέον, οὐχὶ δὲ κατὰ συμπέρασμα, γράφει ἡ ἐφημερὶς τοῦ Πρωθυπουργοῦ. Καὶ ὅμως αὐτὴ μέν, ἡ πράγματι τὸν Ἡγεμόνα ὑβρίζουσα, διότι παριστᾷ αὐτόν, ὡς πτοούμενον, ἐνώπιον τῆς ὕβρεως, καὶ τοὺς ὑβριστὰς καλοῦντα εἰς τὴν ἐκπόρθησιν τῆς Ἐξουσίας, κηρύσσεται, ὡς ἐντὸς τοῦ Νόμου μένουσα, οἱ δὲ *Καιροὶ* καταδιώκονται, ὡς προσβάλλοντες τὸν Βασιλέα, διότι εἶπον, ὅτι «αἱ μειονοψηφίαι καλοῦνται εἰς τὴν κυβέρνησιν «τοῦ Τόπου».

Περιττὸν κρίνομεν νὰ προσθέσωμεν πλειότερα· τὸ κείμενον τοῦ πρωθυπουργικοῦ ὀργάνου εἶναι σαφέστατον. Εὐελπιστοῦμεν δέ, ὅτι ἡ Εἰσαγγελεία, τόσῳ αὐστηρὰ ὑπάρξασα, θ' ἀποδείξῃ μείζονα ἐν τῷ μέλλοντι μετριότητα, ἀφοῦ τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ Πρωθυπουργοῦ ἡ ἐφημερίς, ὀρθὰ κοφτά, καὶ ἄνευ περιστροφῶν, ἀναγράφει, ὅτι ἡ Ἐξουσία παρεδόθη πολλάκις εἰς τοὺς ὑβριστάς, ἀφοῦ ἐν ἄλλοις λόγοις κατηγορεῖ προτέρας Κυβερνήσεις τοῦ Τόπου, ὡς κληθείσας καὶ καταρτισθείσας, ἕνεκα καὶ διὰ μόνης τῆς ὕβρεως καὶ τοῦ ἐγκλήματος.

Τὰ παθήματα τοῦ Κ. Λομβάρδου δὲν ἔπαυσαν μετὰ τοῦ πέρατος τῆς ἐκλογῆς ἐν Ζακύνθῳ, ἀλλὰ τὸν συνώδευσαν καὶ μέχρι τοῦ ἀτμοπλοίου, οὗ ἐπέβη, ἵνα μεταβῇ εἰς τὰς Ἀθήνας. Τὰ ἑπόμενά εἰσιν ἐξηγμένα ἐκ τῶν αὐθεντικῶν ἐκθέσεων τοῦ δημαστυνόμου Ζακύνθου, καὶ ἐκ τῶν διαμειφθέντων ἐγγράφων, μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ἐκεῖ διοικητικῶν Ἀρχῶν.

Ἐπειδὴ ἡρμηνεύθη ἐσχάτως τὸ περὶ τοῦ συνέρχεσθαι ἐν ὑπαίθρῳ ἄρθρον τοῦ Συντάγματος προσωπικῶς, ἤτοι ὡς μὴ ἀφορῶν εἰς πάντας τοὺς Ἕλληνας, ἀλλ' εἰς μόνους τοὺς ψάλλοντας τὸ *ὡσσανά*, ὁ Νομάρχης Ζακύνθου, ὁ λίαν φιλελεύθερος καὶ νομιμόφρων Κ. Δ. Ζῶτος, ἀνήγγειλεν, ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ οἱανδήποτε ἐπίδειξιν τοῦ Λαοῦ τῆς Ζακύνθου, κατὰ τὴν προαναγγελθεῖσαν ἀναχώρησιν τοῦ Κ. Λομβάρδου, συγκατένευσε δὲ μόνον ν' ἀνεχθῇ τῶν οἰκείων καὶ φίλων αὐτοῦ τῶν στενωτέρων τὴν παρουσίαν, μέχρις ἑκατὸν ἢ τὸ πολὺ διακοσίων προσώπων ἐπιτρέψας τὴν συνάθροισιν. Αὐτὸς δ' ὁ Κ. Λομβάρδος παρεκάλεσε τοὺς φίλους του καὶ αὐτὴν τὴν ἐλαχίστην ν' ἀποφύγωσι ἐκδήλωσιν, δοὺς πᾶσαν περὶ τούτου διαβεβαίωσιν εἰς τὰς Ἀρχάς. Ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτῆς τῆς ὅλως φιλικῆς ἐκφράσεως ἡ Ἐξουσία μετῆλθε πᾶσαν προφύλαξιν, ἡ δὲ στρατιωτικὴ δύναμις κατέλαβε τὴν παραλίαν πᾶσαν, ἰδίως δὲ τὴν προκυμαίαν τοῦ τελωνείου, καὶ τὰς ὁδούς, δι' ὧν ἔμελλε νὰ διέλθῃ ὁ Κ. Λομβάρδος. Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Κ. Λομβάρδος ἔφθασε εἰς τὴν ἀποβάθραν τοῦ Τελωνείου, οἱ ἐκεῖ συνηγμένοι φίλοι του, οὔτε περὶ τοὺς ἑκατόν, ἤρχισαν νὰ συμπυκνοῦνται περὶ αὐτόν, ὅπως τὸν ἀποχαιρετίσωσι. Τοῦτο ἤρκεσε νὰ ἐξάψῃ τὸν θυμὸν τῆς ἐνόπλου δυνάμεως, ἥτις ἐξετράπη εἰς τὰς ἐσχάτας κατὰ τῶν Πολιτῶν βιαιοπραγίας, διὰ τῶν κοντακίων ἐπιτεθεῖσα κατὰ τοῦ πλήθους. Εἰς τὴν ἐπιδρομὴν αὐτὴν ἐκτυπήθησαν οὐκ ὀλίγοι, ἐν οἷς ὁ δικηγόρος Διονύσιος Καλοδούκας, ὁ φιλήσυχος πολίτης Διονύσιος Λιδαθυνός, ὁ δὲ μέλλων ν' ἀναχωρήσῃ μετὰ τοῦ Κ. Λομβάρδου ἀδελφός του Διονύσιος, ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ὠθούμενος, ἐῤῥίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἤθελε ἀναμφιβόλως πνιγῆ, ὡς μὴ γινώσκων νὰ κολυμβᾷ, ἐὰν μὴ ἄλλοι σπεύδοντες τὸν ἔσωζον. Τῆς σκηνῆς ταύτης ἐγένετο μάρτυς ὁ Ἀντεισαγγελεὺς Κ. Κλεομένης Χατζηλάκος, ὅστις, παρεμβάς, ἀναιχέτισε τὴν περαιτέρω ὁρμὴν τῶν ἐφορμώντων στρατιωτῶν. Ἀλλὰ καὶ οὗτος μετέσχε τῆς ἠθικῆς ὀδύνης τῆς παρεκτροπῆς. Ὁ Κ. Δὲ Ῥώσσης, ὑπὸ τὰ νεύματα τοῦ ὁποίου ἐτέλει ἡ στρατιωτικὴ δύναμις, καὶ ὅστις παρώτρυνε αὐτὴν νὰ ἐπιτεθῇ, βλέπων τὸν Ἀντεισαγγελέα ματαιοῦντα, διὰ τῆς παρεμβάσεώς του, τὴν ἐπίθεσιν, ἀπηύθυνε ἀποτόμως τὸν λόγον πρὸς αὐτόν. «Τίς «εἶσαι σύ,» τῷ εἶπε, «καὶ ἐμποδίζεις τοὺς στρατιώτας, καὶ δὲν «τοὺς ἀφίνεις;» «Εἶμαι ὁ Ἀντεισαγγελεύς,» ἀπήντησε ὁ Κ. Χατζηλάκος. «Ἀλλὰ σὺ τίς εἶσαι ὁ τολμῶν νὰ μοὶ ὁμιλῇς «τοιουτοτρόπως;» Ὁ Κ. Ῥώσσης ἀνταπήντησε ἀγερώχως καὶ ξηρὰ ξηρά: «Εἶμαι ἀνώτερός σου καὶ καλλίτερός σου.» Οὕτω ἔληξε καὶ ἡ σκηνὴ αὐτή, διὰ προσθέτου περιφρονήσεως τῆς Ἐξουσίας, διὰ τῆς βεβαιώσεως, ὅτι ἡ ἀναρχία ἐπικρατεῖ πλήρης καὶ τελεία ἐν τῇ θεοφρουρήτῳ Ζακύνθῳ.

Περὶ πάντων τούτων, ὡς καὶ περί τινος ἐπιθέσεως κατὰ γέροντος παραλυτικοῦ, ἐκ μέρους εὐζώνων, ὃν ἐκτύπησαν οὗτοι ἀνηλεῶς, ἐγένοντο αἱ δέουσαι μηνύσεις, ἡ δὲ δικαστικὴ Ἀρχή, ὡς ἐπληροφορήθημεν, ἐβεβαίωσε τὴν οἰκτρὰν τῆς Ζακύνθου κατάστασιν. Ἀληθῶς ἡ Ζάκυνθος παριστᾷ ἀκριβῆ τὴν εἰκόνα τῆς καταστάσεως, ἣν ὀνειρεύονται τῆς τάξεως οἱ ἄνθρωποι, τῆς καταστάσεως, ἣν ὑπισχνεῖται ἡ κατίσχυσις τοῦ ἀπολυτισμοῦ. Ἂς ἴδωμεν, ποῦ θὰ σταματήσῃ τὸ κακόν· ἀλλ' ἂς εὐχηθῶμεν, ἵνα μὴ περιπέσωμεν αἴφνης εἰς σπαραγμοὺς ἀντεκδικήσεων καὶ τιμωριῶν αἱματηρῶν, ὁποίας προκαλοῦσι πάντοτε ἡ αὐθάδεια καὶ ἡ τυραννία.

Ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «*αἱ Βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ τῆς ά. ἑξαμηνίας* τοῦ **1874** *ἔτους*,» ἐδημοσίευσεν ὁ *Πάμισος*, ἐφημερὶς τῆς Μεσσήνης, τὸ ἑπόμενον ἄρθρον, ἀρκοῦντως ὑποδηλοῦν τὰς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐκ τῶν ἐκλογῶν ἐντυπώσεις.

«Οἱ ἀναγνῶσται τοῦ *Παμίσου* θὰ ἐννοήσωσι, διατί τὸ παρὸν ἄρθρον ἐπεγράφη ὡς ἀνωτέρω. Πολὺ φοβούμεθα, μήπως κατὰ τὴν β'. ἑξαμηνίαν τοῦ τρέχοντος ἔτους, πάλιν κληθῇ ὁ Λαὸς κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, καθ' ὃν ἐκλήθη πρὸ μικροῦ, διὰ νὰ ἐκλέξῃ τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτοῦ. Τρίτην φορὰν Κυβέρνησις, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Δημ. Βούλγαρη, διέλυσε τὴν Βουλήν, καὶ ἐνήργησε βουλευτικὰς ἐκλογάς· οὐδεμία δὲ Βουλὴ Βούλγαρη ἐπέζησε πλέον τοῦ ἔτους· διότι αἱ πλεῖσται τῶν ἐκλογῶν ἦσαν προϊὸν ἐγκληματικῶν πράξεων. Ἡ παροῦσα Βουλὴ θὰ ζήσῃ πλέον τοῦ ἔτους; Ἀμφιβάλλομεν. Αἱ ἐκλογαὶ τοῦ **1874** ὑπερέβαλον τὰς τοῦ **1868** καὶ **1872** κατὰ πάντα· ὑπολείπεται καὶ ἡ ἐξέλεγξις αὐτῶν, διὰ νὰ ἡ πλήρες τὸ ἔργον. Πάντα δὲ ταῦτα, ἑπόμενον ἦν νὰ τελεσθῶσιν, ἀφοῦ, εἰς τὸ αὐθαίρετον καὶ τὸ βίαιον τοῦ Βούλγαρη προσετέθη καὶ ἡ ἐμπάθεια τοῦ Γρίβα. Ἀμφότεροι ἕνα σκοπὸν ὑπηρετοῦντες, ἀλλ' ἴδια συμφέροντα ἐπιδιώκοντες, ὁ μὲν διὰ τῶν διοικητικῶν ὀργάνων, ὁ δὲ διὰ τοῦ Στρατοῦ, ἐξετέλεσαν ἐκλογικὰ ὄργια, τὰ ὁποῖα μετὰ φρίκης ὁ Τόπος θὰ ἐνθυμῆται, καὶ τὰ ὁποῖα σπουδαίως παρέβλαψαν τὰς δημοσίας ἐλευθερίας καὶ τὰ συμφέροντα τῆς Πατρίδος. Εἰς τὰς περισσοτέρας ἐπαρχίας τοῦ Κράτους, τὴν θέλησιν τῶν ἐκλογέων, τὴν ἀντικατέστησε ἡ θέλησις καὶ τὸ αὐθαίρετον τοῦ στρατιώτου, ἢ αἱ πλασταὶ ἐκλογαὶ καὶ διαλογαί, ἐνεργηθεῖσαι ὑπὸ τῶν ὀργάνων τῆς διοικήσεως.

«Πέριξ ἡμῶν, ἐν Πυλίᾳ, ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ Μεγαλοπόλει, αἱ ἐπεμβάσεις τῶν ὀργάνων τῆς Ἐξουσίας δὲν εἶχον ὅρια. Ἐν Πυλίᾳ, μετὰ πολλὰς διακυμάνσεις τῆς κυβερνητικῆς ἐνεργείας, ὑπερίσχυσε τέλος ἡ πολιτικὴ τοῦ Βούλγαρη, ὑποχωρήσαντος τοῦ Γρίβα, ὅστις ὑπεστήριζε τὸν ἀποτυχόντα συνδυασμόν, ὁ δὲ ἀποκλεισμὸς καὶ ἡ καλπονόθευσις ἀνέδειξαν τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ναυτικῶν Βουλευτήν, ὅστις ἄλλως διὰ θαλάσσης ἠπείλει καταστροφὴν εἰς τὴν ἐπαρχίαν· καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐν πολεμικὸν πλοῖον περιέπλεε τὴν θάλασσαν τῆς Πυλίας. Ἐν Ὀλυμπίᾳ, τὴν ἀποκτήσασαν ἐκλογικὴν ἱστορίαν διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Δήμου Σκιλλοῦντος ἐν ἔτει **1872**, ἐπὶ τῶν ἐνδόξων ἡμερῶν τοῦ Βούλγαρη, ἡ Ἐξουσία κατῆλθε σύσσωμος ν' ἀναδείξῃ Βουλευτὴν ἕνα συγγενῆ ἑνὸς ἰσχυροῦ Ὑπουργοῦ. Κατὰ κακήν μοῖραν τῶν ἐκεῖσε πολιτευομένων, εἷς ἄσημος καὶ μηδεμίαν πολιτικὴν ἀξίαν ἔχων ἄνθρωπος, ἐγένετο συγγενὴς τοῦ παντοδυνάμου Κ. Βασιλάκη Νικολοπούλου, καὶ οὕτω ἡ ἐπαρχία κύπτει εἰς τὴν θέλησίν του, πιεζομένη, ὅταν αὐτὸς ἦναι κυβερνήτης, ἀναδεικνύουσα Βουλευτὴν τὸν εὐνοούμενον συγγενῆ του.

«Ἐν Μεγαλοπόλει, ἐφέτος, πανηγυρικῶς, ἐν τοῖς δυσὶ τῶν τριῶν Δήμων τῆς ἐπαρχίας, ἐτελέσθη ἀποκλεισμὸς καὶ καλπονόθευσις κατὰ τῆς ἀνθυπουργικῆς μερίδος. Εἰς μάτην οἱ ἀδικούμενοι ἀνέφεροντο ζητοῦντες προστασίαν· ἔπρεπε καὶ ἐκεῖ νὰ κατισχύσῃ ἡ θέλησις τοῦ Κ. Βασιλάκη, διότι ἡ Μεγαλόπολις, ὅμορος τῇ Γορτυνίᾳ οὖσα, ἔπρεπε νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι δὲν ἔχει ἰδίαν θέλησιν του νὰ στέλλῃ ἀντιπροσώπους οὓς τινας θέλει.

«Τὰ πέριξ ἡμῶν λαβόντα χώραν δικαιοῦσιν ἡμᾶς νὰ πιστεύσωμεν καὶ τὰ μακρὰν ἡμῶν τελεσθέντα ἐκλογικὰ ὄργια. Ἡ Ζάκυνθος, ἡ Ζάκυνθος ἔκυψε τὸν αὐχένα. Τὸ δημοφιλὲς τέκνον αὐτῆς, τὸ εἴδωλόν της, ὁ Κωνσταντῖνος Λομβάρδος, ὁ ἐπὶ δεκαπέντε συναπτὰ ἔτη ἀντιπροσωπεύσας τὴν Πατρίδα του ὑπὸ τὴν ξένην προστασίαν, καὶ μετὰ ταῦτα διαρκῶς ὡς πληρεξούσιος καὶ Βουλευτὴς πάντοτε μέχρι τῆς χθὲς εἰς τὸ Βουλευτήριον Ἀθηνῶν παρακαθήσας, ὁ Κωνσταντῖνος Λομβάρδος αἴφνης ἀκούεται ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα καὶ μακρὰν αὐτῆς, ὅτι ἐγένετο ἀπόβλητος, ὅτι ἀπεσύρθη τοῦ ἐκλογικοῦ ἀγῶνος, ὅτι τέλος ἀπέτυχε! Πῶς κατωρθώθη τὸ θαῦμα τοῦτο, πῶς τις δύναται νὰ τὸ μαντεύσῃ. Ἡ Ζάκυνθος κατελήφθη στρατιωτικῶς, καὶ τὸν Τόπον αὐτὸν τὸν ἐξώθουν εἰς τὰ ἔσχατα, διὰ νὰ δικαιολογήσωσι τὰ ἐγκλήματα τῶν οἱ ἄνθρωποι τῆς Ἐξουσίας. Ὁ Κ. Λομβάρδος ὅμως καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἀπέδειξε καὶ θάῤῥος καὶ σύνεσιν. Ἀφήσας τὸ πεδίον ἐλεύθερον τοῖς ἱεροσύλοις, διὰ νὰ συλήσωσιν ὅ,τι ἱερὸν καὶ ὅσιον εἶχεν ὁ τόπος ὑπὸ τὸ βάρος τῆς αἰσχύνης καὶ τοῦ ὀνειδισμοῦ, κατέστησεν ἐκτὸς τῶν Νόμων τοὺς ἐνόχους.

«Ἀλλὰ τί χρείαν ἔχομεν μαρτύρων, καὶ πρὸς τί ν' ἀναφέρωμεν ἐπαρχίας, ὅταν ἐν αὐτῇ τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Βασιλείου, ὑπὸ τὰς ὄψεις τῶν ἐν τέλει, ἐτελέσθησαν ἐκλογικὰ ὄργια, ὧν τὴν ἀφήγησιν ἀποτροπιάζεταί τις νὰ ἐπιχειρήσῃ; Εἶναι ἆρά γε ὀλίγα τὰ λαβόντα χώραν ἐν τῇ Ἀττικῇ πρὸς ἀποκλεισμὸν τοῦ Κ. Φιλήμονος; Φρίκην ἐνεποίησαν τοῖς Πολίταις ταῦτα. Μυρίαι σκέψεις προβάλλονται, καὶ τέλος πάντες ἐρωτῶσι καὶ οὐδεμίαν ἔχουσι νὰ λάβωσιν ἀπάντησιν, διατί ἡ Ἐξουσία ζητεῖ ν' ἀποκλείσῃ τοῦ βουλευτικοῦ περιβόλου τὸν Κ. Φιλήμονα. Τὰ ἐν Ἀττικῇ λαβόντα χώραν ἐγκλήματα, ὅσον σπουδαῖα καὶ ἂν ἦναι, ἐπὶ τοσοῦτον αἱ ἐπαρχίαι διδουσιν εἰς ταῦτα πολιτικὴν σημασίαν καὶ δικαίως, ὅ,τι ἄλλοτε ἐλέγετο, ὅτι ἡ κεντρικὴ Ἐξουσία ἀγνοεῖ τὰ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις λαμβάνοντα χώραν πρὸς νόθευσιν τῆς ψήφου τοῦ Πολίτου, ἤδη τοῦτο δὲν δύναται ἐν τῇ συνειδήσει τῶν πολιτῶν νὰ ὑποστηριχθῇ. Ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ἐσφαγιάσθη ὁ ἐκλογικὸς Νόμος, ἐν δὲ τῇ Ζακύνθῳ ἐτάφη. Πολλαὶ δὲ ἄλλαι ἐπαρχίαι, ἐν αἷς συγκαταριθμεῖται καὶ τὸ Μεσσολόγγιον, ψάλλουσιν ἤδη τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ. Καὶ ὕστερον! διάλυσις Βουλῆς! καὶ μετὰ ταῦτα; πάλιν διάλυσις Βουλῆς! καὶ πάλιν διάλυσις Βουλῆς! Ὁ Τόπος τὸ ἐννόησεν ἤδη, ὅτι δημιουργοῦνται λόγοι, ἵνα δικαιολογῶνται αἱ διαλύσεις τῶν Βουλῶν· ὁ δὲ σκοπὸς οὕτω ἐπιτυγχάνεται. Θὰ θριαμβεύσῃ ὅμως ἡ ἀπολυταρχία; Εἶναι ἀδύνατον.»

Ἡ ἐφημερὶς τῆς Αὐλῆς, παρὰ τὸ ἐπώνυμον τοῦ *Σλαύου*, ὅπερ οἱ πρόμαχοι τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ καθ' ἡμᾶς μᾶς ἀπένειμον, προσέθετο καὶ τὸ τοῦ *Ἀμερικανοῦ*, ἀπεκάλεσε δ' ἡμᾶς *Σλαυαμερικανούς*, θέλουσα οὕτω νὰ ὑποδείξῃ, ὅτι ὑποστηρίζομεν καὶ τὰς δημοκρατικὰς ἰδέας, ἃς ἀμερικανικὰς προσονομάζει. Ἡ νέα λέξις δὲν στερεῖται εὐφυΐας, ὁμοίας τῇ δεινότητι μακαρίτου τινὸς ποιητοῦ, πολλὰς συνδέσαντος πολλάκις λέξεις εἰς μίαν· τολμῶμεν ὅμως εὐλαβῶς νὰ παρατηρήσωμεν τοὺς συγγραφεῖς τῆς Αὐλῆς, ὅτι αἱ δημοκρατικαὶ ἰδέαι δὲν εἶναι ἀμερικανικαί, ἀλλ' ἀκραιφνῶς ἑλληνικαί, διότι ἡ Δημοκρατία ἐγεννήθη, συνετάχθη καὶ ἐκραταιώθη, ἐν τῇ Ἑλλάδι, δισχίλια σχεδὸν ἔτη, πρὶν ἡ ἀνακαλυφθῇ, καὶ ὑπερδισχίλια, πρὶν ἡ δημοκρατικῶς συνταχθῇ ἡ Ἀμερική. Ἀστεῖος οὗτοι θέλοντες οἱ τοῦ αὐλικοῦ κόμματος νὰ χαρακτηρίσωσί τινα, ὡς δημοκρατικὰ φρονοῦντα, καλοῦσι αὐτὸν *Ἀμερικανόν*· συμφωνότερον πρὸς τὴν ἐκ τῆς Ἱστορίας ἀλήθειαν, καὶ εὐσυνειδητότερον, ὤφειλον νὰ τὸν προσαγορεύσωσι *Ἕλληνα*, κατ' ἀντίθεσιν τοῦ *Γραικός*, *Γραικύλος* καὶ *Ῥωμηός*, ἅτινα καλῶς πράττουσι νὰ κρατήσωσι δι' ἑαυτούς, διότι εἰς τοὺς τοιούτους καὶ τοιαῦτα φρονοῦντας ἐκ τῶν νῦν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος προσήκουσι τὰ ὀνόματα ταῦτα.

Ἡ αὐθεντικὴ ἐφημερὶς τοῦ Ὑπουργείου, ὁ *Πρωϊνὸς Κῆρυξ*, ἔγραφε πρό τινος, ὅτι, ἀποτυχὼν ἐν ἔτει **1869** ὁ συντάκτης τοῦ *Αἰῶνος* ἐν ταῖς βουλευτικαῖς ἐκλογαῖς, ἀπεκάλεσε κτήνη καὶ διεφθαρμένους τοὺς Ἐκλογεῖς τῆς Ἀττικῆς. Ἀπαντῶντες εἰς ταῦτα, παρετηρήσαμεν, ὅτι ἡ ἀξίωσις τῆς ἐφημερίδος ταύτης ἦν ἐκ θεμελίων ψευδὴς συκοφαντία. Ἀνταπαντῶσα ἡ πρωθυπουργικὴ ἐφημερίς, ἠμφισβήτησε τὴν ἀναίρεσιν ἡμῶν, εἶπε δέ, ὅτι διὰ κειμένων θ' ἀποδείξῃ τὸ ἐναντίον. Παρῆλθον ἔκτοτε ἡμέραι ἱκαναί, καὶ ἡ ἐφημερὶς τοῦ Πρωθυπουργοῦ ἐτήρησε σιγὴν ἄκραν, οὐδὲ λέξιν μίαν δὲ παρέθετο, ἐξ ὧν ὑπεσχέθη. Τῇ δίδομεν εἰσέτι μιᾶς ἑβδομάδος προθεσμίαν, τιθέμεθα δὲ εἰς τὴν ἔρευναν αὐτῆς πάντα τὰ φύλλα τοῦ *Αἰῶνος*, ὅπως τοιαύτας ἢ ὁμοίας ἀνεύρῃ ἐκφράσεις. Ἐὰν σιγήσῃ καὶ μετὰ τοῦτο, ἐὰν μὴ ἐπωφεληθῇ τῆς προσφορᾶς ἡμῶν, πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ ἔργου της, ἀφίεμεν ν' ἀποδώσωσι τὸ πρέπον αὐτῇ ἐπίθετον οἱ Συμπολῖται ἡμῶν. Καὶ δὲν πιστεύομεν νὰ δυσκολευθῶσιν εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ μᾶλλον προσήκοντος τῇ τοιαύτῃ τακτικῇ τῆς ἐπὶ τοῦ παρατόλμου ψεύδους στηριζομένης συκοφαντίας.

Τὴν Δευτέραν, περὶ τὴν ὥραν **1** μ. μ. ἀπεβίωσεν ἡ σύζυγος τοῦ Δημ. Κριεζῆ, διαγγελέως τοῦ Βασιλέως, ΜΑΡΙΑ, θυγάτηρ τοῦ μακαρίτου ὑποστρατήγου Γαρδικιώτου Γρίβα, ὑπὸ ὀξείας, προσβληθεῖσα νόσου. Ἡ κήδευσις τοῦ νεκροῦ αὐτῆς ἐγένετο, τὴν πρωΐαν τῆς ἑπομένης ἡμέρας Τρίτης, εἰς αὐτὴν συῤῥευσάντος ἐκλεκτοῦ πλήθους καὶ πάσης τῆς τοῦ Τόπου ἐπισημότητος.

Ἡ μακαρῖτις Μαρία συνέδεε, μετὰ καλλονῆς θελκτικῆς καὶ ὑπερηφάνου, ἦθος εὔχαρι καὶ νοημοσύνην ἀξιοθαύμαστον. Ὁ θάνατος ἐφαίνετο, ὅτι ἐδίωκε αὐτὴν ἀπό τινος χρόνου ἀπηνῶς, ἕως οὗ τὴν ἀφήρπασεν ἀπὸ τοῦ μέσου κοινωνίας, ἀγαπώσης καὶ ἐκτιμώσης αὐτήν. Σωθεῖσα μόλις κατὰ τὴν ἐν τῇ *Ἀμφιτρίτῃ* ἐκπυρσοκρότησιν, διαφυγοῦσα τὸν θάνατον κατὰ τὸν τοκετόν της, πρὸ ἔτους, δὲν ἐσώθη ἀπὸ τῆς τρίτης τοῦ θανάτου ἐφόδου. Θρηνουμένη ὑπὸ Οἰκογενειῶν ὅλων, ὧν ὑπῆρξε ἡ εὐφροσύνη καὶ τὸ καύχημα, ἡ Μαρία Κριεζῆ ἀφηρπάγη, ἐν μέσῳ φαιδρῶν προσδοκιῶν εὐτυχοῦς βίου συζυγικοῦ.

Ὁ Κύριος ἀναπαύσαι τὴν ψυχήν Σου, ὡραία καὶ πλήρης ζωῆς Μαρία, στηρίξαι δ' ἐν τῷ πένθει αὐτῶν τοὺς στερηθέντας τοῦ χάρματος καὶ τῆς ἀγάπης Σου προσώπων!

Ὁ ἐν Κεφαλληνίᾳ ἰατρὸς Κ. Χ. Μ. Βαντῶρος, διαγωνισθεὶς ἐσχάτως τὸν βουλευτικὸν ἀγῶνα, καὶ κατελθὼν εἰς τὸ στάδιον ὡς ὑποψήφιος ὑπουργικός, ἐνῷ ἐνηργεῖτο ἡ ψηφοφορία, βαρέως φέρων τὰ διαπραττόμενα ἐκεῖ ὄργια, ἐδημοσίευσε τὴν ἑπομένην δήλωσιν:

«*Συμπολῖται*,

«Μὲ *ὅλην τὴν δύναμιν* ἀκλονήτου πεποιθήσεως, διαδηλῶ, «ὅτι οὐδέποτε παρεδέχθην *βίαια μέσα*. Τὰ ἀποδοκιμάσα «πάντοτε, τὰ ἀποδοκιμάζω πρὸ πάντων, κατὰ τὴν ἐξάσκησιν «τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος.

«Πάντοτε ἐπόθησα μίαν εἰρηνικὴν κατάστασιν εἰς τοιαύτας «περιστάσεις. Πάντοτε ἐσύστησα πᾶν ὅ,τι ἔκρινα, ὅτι συντεί«νει εἰς αὐτήν. Οὐδὲ εἷς θὰ εὑρεθῇ νὰ εἴπῃ, ὅτι ὑπηγόρευσα «ποτὲ βίαν τινά· οὐδὲ φρονῶ, ὅτι πολίτης καὶ κοινῆς *νοημο«σύνης* καὶ *φιλανθρωπίας* δύναται νὰ ὑπαγορεύσῃ τὰ τοιαῦ«τα. Τὰ τοιαῦτα ἡ ψυχή μου ἐμίσησε.

«Δι' ἐμὲ πολὺ *γλυκυτέρα ἦτο καὶ θὰ ἦναι ἡ ἀγγελία πά«σης ἐκλογικῆς ἀποτυχίας*, παρὰ τὰ *ἐπινίκια* ἐκλογικοῦ θριάμβου, ἀφοῦ ἔστω καὶ εἷς καὶ μόνος ἄνθρωπος ἐξ ἐμοῦ «ἐβλάφθη.

«Ἀργοστόλιον, τὴν **25** Ἰουνίου **1874**.

«Ὁ ὑποψήφιος Βουλευτὴς Κρανιᾶς
«Χ. Μ. ΒΑΝΤΩΡΟΣ, ἰατρός.»

Ἀνετυπώσαμεν τὸ κήρυγμα τοῦ Κ. Βαντώρου, οὐ μόνον ὅπως τὸ ἐφ' ἡμῖν μείζονα δημοσιότητα δώσωμεν εἰς πρᾶξιν, τιμῶσαν ἐξόχως τὸν ὑπογράψαντα αὐτήν, βεβαιοῦσαν δὲ συνάμα καὶ τὰ ἐν Κεφαλληνίᾳ διαπραχθέντα ἄτοπα, ἀλλ' ὅπως παράσχωμεν καὶ τὸ ἀκριβὲς μέτρον πρὸς ἐκτίμησιν τῆς ἠθικῆς ποιότητος ἄλλων τινῶν, οἵτινες δὲν ἀπηξίωσαν καὶ νὰ ὁδηγήσωσι τὴν βίαν καὶ νὰ συμπράξωσιν εἰς τὸ κακούργημα, καὶ νὰ ἀποδεχθῶσι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἐγκλήματος. Ὀρθῶς ὁ Κ. Βαντῶρος παρατηρεῖ, καὶ ὡς ἰατρὸς δικαιοῦται πλέον παντὸς ἄλλου νὰ τὸ βεβαιώσῃ, ὅτι πρέπει νὰ στερῆται τις αὐτῆς τῆς *κοινῆς νοημοσύνης*, ὅπως ὑπαγορεύῃ τὴν βίαν κατὰ τῶν Συμπολιτῶν του, καὶ ἐπιζητῇ τὴν ἀπόκτησιν ψευδοῦς θέσεως, διὰ τοῦ ἐγκλήματος καὶ διὰ τῆς παρανομίας. Τοῦτο δὲ τόσῳ μᾶλλον ἐκπλήττει, ὅσῳ οἱ τὰ τοιαῦτα πράξαντες ἔγραψαν καὶ βιβλία, περὶ ποινικοῦ δικαίου, καὶ ἐδίδαξαν τὰ περὶ ἐγκλημάτων. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον μὴ ἐκπλήξῃ τινά. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Αὐγούστου ἔγραψαν τὰ ὡραιότατα συγγράμματα περὶ ἠθικῆς καὶ τιμιότητος, ἐξεδόθησαν οἱ αὐστηρότατοι τῶν νόμων, πρὸς περιστολὴν τῆς ἀσελγείας, παρ' αὐτῶν τῶν τὰ αἴσχιστα διαπραξάντων, ἀπὸ δὲ τῆς τραπέζης τοῦ Μαικίνα ἐδημοσιεύθησαν τὰ κατὰ τῶν ὀργίων ἐπιτίμια. Ἀνάλογον καὶ τὸ φαινόμενον, ὅπερ ἐν ταῖς Ἀθήναις παρέστησε κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας πρόσωπον, ἀπὸ τῆς παιδείας, τῆς νοημοσύνης, τῆς κοινωνικῆς θέσεως καὶ τῶν προηγουμένων τοῦ ὁποίου ἡ κοινωνία δικαίως ἤξίου ν' ἀκούσῃ διαμαρτύρησιν κατὰ τοῦ ἐγκλήματος, οὐχὶ δὲ νὰ τὸ ἴδῃ συμπράττον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ, καὶ ἐξ αὐτοῦ καρπούμενον ἐφήμερον ὄφελος.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΟΥ «ΑΙΩΝΟΣ».

ΑΡΙΘ. 3,040 ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ. ΕΤΟΣ ΛΣΤ'

ΑΙΩΝ

ΤΙΜΗ ΤΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ.

Διὰ τοὺς ἐντὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας.

Ἐτήσιος	Δραχ.	30
Ἑξαμηνιαία	»	15
Τριμηνιαία	»	8

Τιμὴ καταχωρίσεων δι' ἕκαστον στίχον Λεπ. 50

Ἐκδίδεται κατὰ Δευτέραν καὶ Πέμπτην.

ΤΙΜΗ ΤΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ.

Ἐν Τουρκίᾳ ἐτήσιος	Φράγ.	40
Ἐν Αἰγύπτῳ	»	44
Ἐν τῇ Ἀμερικῇ δολλάρ.		10
Ἐν τῇ Εὐρώπῃ	Φράγ.	45
Διὰ τοὺς ἐν Ἀσίᾳ κατ' ἔτος φλωρία ὁλλανδικά		5
Διὰ τοὺς ἐν Ῥωσσίᾳ κατ' ἔτος ῥούβλια ἀργυρᾶ		15

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ, τῇ **22** Ἰουλίου **1874**. — Δευτέρα.

Ἐκ τῶν ἐλεστάτων.

Ἡ *Μέριμνα* πειρᾶται, ἀπό τινων ἡμερῶν, δι' ἐπανειλημμένων ἄρθρων, ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ Κ. Τρικούπη, *τίς πταίει;* ν' ἀναιρέσῃ δ' αὐτό. Ἀναλαμβάνουσα τὴν ἀπολογίαν τῆς Βασιλείας, καὶ ἐξαίρουσα τὴν ἀκραιφνῆ συνταγματικὴν πορείαν αὐτῆς, θεωρεῖ αὐτὴν ὅλως ἀθῶαν, ἔστω καὶ ἐμμέσως, παντὸς τοῦ κακῶς ἔχοντος. Κατὰ τὴν *Μέριμναν*, «πειθομένην, ὡς πείθονται πάντες οἱ μὴ ἐμπαθεῖς καὶ φατρια«σταί», ὁ Βασιλεὺς «οὐδόλως ἐξέκλινε τῶν ὑποχρεώσεών του, «οὐδόλως *ἔπταισε*, οὐδεμία δύναται νὰ βαρύνῃ αὐτὸν συν«ταγματικὴ ἢ ἠθικὴ εὐθύνη. Ἐὰν δέ,» προσθέτει, «τὰ κακὰ «τὰ κείμενα ἐν τῇ Πολιτείᾳ δὲν ἦναι ὀλίγα, ἄλλοι εἰσὶν οἱ «ὑπεύθυνοι καὶ *πταίσαντες*. Πταίουσιν ἰδίως οἱ πολιτικοὶ τοῦ «Τόπου καὶ οἱ πολιτευόμενοι, οἵτινες διηρέθησαν εἰς πολλὰς «φατρίας, οἵτινες συμμαχοῦσι κατὰ τῆς ὑφισταμένης Ἐξουσίας, «χωρὶς νὰ ὁμονοῶσι περὶ συντηρήσεως τῆς διαδόχου αὐτῆς, «οἵτινες διὰ τῆς φιλαρχίας αὐτῶν γεννῶσι τὰς κρίσεις, τὰς «τρικυμίας, τὰς ἐθνικὰς περιπετείας, οἵτινες ἄλλα πράττουσι, «ὅταν καταλάβωσι, καὶ ἄλλα κηρύττουσι, ὅταν ἀπολέσωσι «τὴν Ἐξουσίαν.» Ἀλλὰ φοβουμένη, μὴ ἡ τοιαύτη θερμότης τῆς ἀπολογίας γεννήσῃ ὑπονοίας παρὰ τῷ Κοινῷ, ἡ *Μέριμνα* αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ εἴπῃ πρὸς τοὺς ἀναγνώστας της, «νὰ μὴ ἀποδώσωσι τὰς σκέψεις ταύτας εἰς πλα«γίους λόγους, οὔτε εἰς κολακείαν, ἐπειδὴ τὰ προηγούμενα «τῆς *Μεριμνης* οὐδέποτε ἔδωκαν ὑπόνοιαν εἰς τοιαύτην ἰδιό«τητα. Καὶ ἡ *Μέριμνα* παρασύρεται εἰς φατριασμόν,» ἐπιλέγει ἐν συντριβῇ φρονήματος, «ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ φατριασμῷ «αὐτῆς τίθησι ὅρια, ἅτινα δὲν παραβιάζει.»

Δὲν θέλομεν ν' ἀμφισβητήσωμεν ἡμεῖς τὴν καλὴν πίστιν τῆς *Μεριμνης*, ἢ νὰ ὑποστηρίξωμεν, ὅτι αἱ σκέψεις της πρέπει ν' ἀποδοθῶσιν εἰς πλαγίους σκοπούς. Σεβόμεθα τὴν γνώμην της, καὶ παραδεχόμεθα, ὅτι ὅσα περὶ τῆς Βασιλείας γράφει εἰσὶ τὸ καθαρὸν συμπέρασμα τῆς ἐπιμελοῦς ἐρεύνης τῶν κοινῶν, καὶ τῆς εἰλικρινοῦς ἐκτιμήσεως τῶν τε πραγμάτων καὶ τῶν προσώπων. Ἐπίσης δὲν ἐπιχειροῦμεν νὰ τῇ ὑπομνήσωμεν, ὅτι τὸ φαινόμενον τῆς ὑπάρξεως πολλῶν κομμάτων ἔν τινι χώρᾳ αὐτὸ καὶ μόνον δὲν ἀρκεῖ ν' ἀποδείξῃ τὴν φαυλότητα τῶν πολιτευομένων αὐτῆς. Ἐὰν τοῦτο παραδεχθῶμεν, ἐπειγόμεθα νὰ παραστήσωμεν, ὡς τοὺς μᾶλλον ἀνηθίκους, καὶ τοὺς ἐν Ἀγγλίᾳ, καὶ τοὺς ἐν Γαλλίᾳ, καὶ τοὺς ἐν Γερμανίᾳ, καὶ τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ πολιτευομένους, ἀφοῦ καὶ ἐν ταῖς χώραις αὐταῖς πλείονα τῶν δύο ὑφίστανται κόμματα, ὁ αὐτὸς δὲ κατακερματισμὸς τῶν πολιτικῶν ὁμάδων καὶ ἐκεῖ καταδεικνύεται, καθιστῶν πολλάκις δύσκολον τῶν ἰσχυρῶν κυβερνήσεων τὸν καταρτισμόν. Ἀφίνομεν τὴν *Μέριμναν* εἰς τὰς ἀμερίμνους πεποιθήσεις της. Ἀλλ' ἂς μᾶς ἐπιτρέψῃ ἡ συνάδελφος νὰ τῇ ὑπομνήσωμεν, ὅτι, εἰς ὃ ἔφερε πεδίον τὴν συζήτησιν, δὲν δύναται ὁ ἄλλος Τύπος νὰ τὴν παρακολουθήσῃ. Προβάλλουσα τὸ ὄνομα τοῦ Βασιλέως, καὶ κατονομάζουσα αὐτόν, θωρακοῦται ὄπισθεν ὀχυρώματος ἀκαταβλήτου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου δύναται αὐτὴ νὰ βάλλῃ παντοίους μύδρους κατὰ τῶν ἀντιθέτων της, χωρὶς αὐτοὶ οὐδὲ κόκκον ἄμμου νὰ δύνανται ν' ἀντιβολίσωσι. Πᾶσα ἀντίῤῥησις κατὰ τῶν συμπερασμάτων της δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ, ὡς προσβολὴ κατὰ τοῦ Βασιλέως, ἡ δ' Εἰσαγγελία, ἄγρυπνος τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ Νόμου φρουρός, εὐκόλως θὰ ῥίψῃ τὰ δίκτυα της κατὰ τοῦ τολμήσοντος τὴν ἀμφισβήτησιν. Θ' ἀναγνωρίσῃ λοιπὸν ἡ συνάδελφος *Μέριμνα*, ὅτι, ἐὰν ἐν τῷ φατριασμῷ της θέτῃ ὅρια, ἅτινα δὲν παραβιάζει, ἐν ταῖς συζητήσεσι αὐτῆς ταῖς πολιτικαῖς, τοὐλάχιστον ταῖς προσφάτοις, δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ διώκῃ πρὸς τοὺς ἄλλους τὸν ἀγῶνα ἐπὶ ἴσοις· διότι αὐτὴ περιβάλλεται ξένην ἀδιάῤῥηκτον πανοπλίαν, ἀπὸ τῶν ἄλλων δ' ἀφαιρεῖ καὶ αὐτὴν τοῦ σαλευομένου καλάμου τὴν ἄμυναν. Μὴ δυνάμενοι οὕτω νὰ παλαίσωμεν πρὸς αὐτήν, ἀφοῦ αἱ χεῖρες ἡμῶν εἰσὶ δεδεμέναι, οὐχὶ διὰ τῆς ἰσχύος τῆς λογικῆς καὶ τῆς διαλεκτικῆς της, ἢ διὰ τῆς Ἱστορίας, ἀλλὰ διὰ τῆς βίας τοῦ Νόμου, ἢ μᾶλλον διὰ τῆς παρεξηγήσεως καὶ τῆς διαστροφῆς αὐτοῦ, ἀφίνομεν τὴν *Μέριμναν* ν' ἀναπαύηται ἐν ταῖς δάφναις τῆς ἀπαλαίστου νίκης της, ἐν τῇ εὐφροσύνῃ θριάμβου ὃν ἤρατο κατὰ αἰχμαλώτων ἀλυσσοδέτων, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ ὁμιλήσωσι, ὡς αὐτὴ ὁμιλεῖ· διότι αὐτὴ δύναται νὰ ὑβρίσῃ, νὰ προπηλακίσῃ, νὰ συκοφαντήσῃ, ὡς τὸ πράττει, ἀτιμωρητί, πᾶσαν τὴν πολιτευομένην Ἑλλάδα, αὐτὸ τὸ Ἔθνος, παριστῶσα ὡς πεπληρωμένον κακιῶν, ἀρκεῖ μόνον ν' ἀπευθύνῃ κολακεύματα πρὸς τὸ ὁμοούσιον, ἡμεῖς δὲ ἓν μόνον δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν: ἔχεις δίκαιον, ὀρθὰ λέγεις, εἰς μόνην δὲ τὴν συνείδησίν σου, ἀφατρίαστον μένουσαν, ἀφίνομεν νὰ σοὶ εἴπῃ αὐτὴ αὔριον, ἐὰν μὴ ἠδίκησας θανασίμως τὴν Πατρίδα σου, ἀποδοῦσα εἰς τοὺς πολιτευομένους αὐτῆς καὶ μόνους τὰ δυστυχήματά της, εἰς τοὺς πολιτευομένους της, οἵτινες βεβαίως ἀναμάρτητοι δὲν εἶναι, ἀλλ' ἑτέρωθεν καὶ μόνοι ἔνοχοι δὲν πρέπει νὰ κριθῶσι τῶν κακῶς κειμένων· διότι αὐτοὶ καὶ μόνοι δὲν συγκεντροῦσι τὴν πᾶσαν δύναμιν, τὴν πᾶσαν ἐξουσίαν τῆς Πολιτείας, τοὐναντίον μάλιστα, κατὰ τῆς Εἰσαγγελίας τὴν ἑρμηνείαν ἐπὶ τῆς λέξεως *καλοῦνται*, οὔτε δι' ἑαυτῶν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν, φαῦλα τῆς καὶ πρὸς τὴν Πατρίδα ἄσπλαγχνοι, παριστάμενοί τε καὶ λεγόμενοι παρὰ τῆς *Μεριμνης*, ἀνέρχονται καὶ κατέρχονται τῆς Ἐξουσίας τὰς βαθμίδας.

Ἀλλά, ἐὰν ἀδυνατῶμεν ν' ἀντείπωμεν τι εἰς τὰ ἀναντίῤῥητα τῆς *Μεριμνης*, ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ὀρθῶς κρίνει, ὅτε τῶν κακῶς κειμένων ἐργάτας θεωρεῖ, ἐκ τῶν πολιτευομένων, ἐν τοῖς πολιτευομένοις δὲ βεβαίως καταλέγει καὶ τοὺς δημοσιογραφοῦντας, καὶ ἐκείνους, «οἵτινες ἄλλα «πράττουσι, ὅταν καταλάβωσι, καὶ ἄλλα κηρύττουσι, ὅταν «ἀπολέσωσι τὴν Ἐξουσίαν». Ἀληθῶς, ἐὰν πρὸς τοὺς τοιούτους πολιτευομένους ἄλλως προσεφέροντο οἱ καθῆκον ἔχοντες νὰ τιμῶσι καὶ προσοικειῶνται τὴν συνέπειαν εἰς τὰς πολιτικὰς ἀρχάς, καὶ τὴν εὐθύτητα εἰς τὸ πολιτεύεσθαι, μὴ ὑποτρέφωσι δὲ τὸ πολιτικὸν ἔγκλημα, οὔτε ἡ πολιτικὴ ἀνηθικότης ἤθελε ὑψώσει κεφαλήν, οὔτε θὰ ἔκυπτε σήμερον ὁ Τόπος ὑπὸ τὸ κράτος ἀνθρώπων, οἵτινες, ἐκτὸς τῆς Ἐξουσίας συνωμόται, ὑβρισταὶ καὶ εἰς τὰς ἀνατροπὰς τῆς δημοσίας τάξεως ὠθοῦντες, καταλαμβάνοντες τὴν Ἀρχήν, παριστῶσι τὸ πρόσωπον τῶν κολάκων, τῶν ἀφωσιωμένων, τῶν ταπεινῶν δούλων καὶ θεραπόντων πάσης πρὸς τὸν ἀπολυτισμὸν τάσεως. Δύναται ἡ *Μέριμνα* ν' ἀρνηθῇ, ὅτι τοιοῦτοι ὑπῆρξαν οἱ σήμερον κυβερνῶντες; Ἡ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος δὲν συνέδεσε ἀῤῥήκτως τὰ ὀνόματα τοῦ Βούλγαρη καὶ τοῦ Γρίβα μετὰ πάσης συνωμοτικῆς ἐνεργείας, πρὸς ἀνατροπὴν τῆς δημοσίας εἰρήνης, μετὰ πάσης ὕβρεως καὶ συκοφαντίας κατὰ τοῦ Βασιλέως, μετὰ πάσης ἀνατρεπτικῆς καὶ βιαίας ἀντιπολιτεύσεως, ὅτε ἦσαν ἐκτὸς τῆς Ἐξουσίας; Καὶ ὅμως αὐτοὶ κατέχουσι σήμερον τὴν Ἐξουσίαν, χωρὶς νὰ ἐπιβληθῶσι, οὔτε δι' ἐπαναστάσεως, οὔτε ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἣν διέλυσαν, διότι δὲν ἐδύναντο οὔτε στιγμὴν νὰ σταθῶσι ἐντὸς αὐτῆς, οὔτε ὑπὸ τῶν προτερημάτων των ἢ τῆς ἠθικῆς δυνάμεώς των. Καὶ ὅμως αὐτοὶ κυβερνῶσι, καὶ ὅμως αὐτοὶ διατηροῦνται ἐν τῇ Ἐξουσίᾳ. Πῶς; Διατί; Ἐκ μόνης ἄρά γε τῆς φαύλης πορείας τῶν ἄλλων πολιτευομένων καὶ ἐκ τῆς φιλαρχίας αὐτῶν; Δὲν τολμῶμεν νὰ ἐρευνήσωμεν τὸ πῶς, τὸ διατί, τὸ πόθεν· ἡ *Μέριμνα* γινώσκει, ἐν τῇ φρονήσει καὶ ἐν τῇ ἐπιρολάξει της, ἐφ' ἧ καυχᾶται, τίς ὁ λόγος, δι' ὃν ἀπαγορεύεται ἡμῖν νὰ ὁμιλήσωμεν, δι' ὃν δὲν δυνάμεθα νὰ συμπληρώσωμεν τὴν ἀπολογίαν τῶν ἀτυχῶν πολιτευομένων, ὡς ἀδικῶν τις δύναται νὰ περιλάβῃ εἰς μίαν καὶ μόνην κατηγορίαν, τὴν τῶν φιλάρχων καὶ τῶν φαύλων.

Ἀλλὰ ἐὰν ἡμεῖς σιγῶμεν, ἐὰν μὴ δυνάμεθα, ἐν ταῖς στήλαις τοῦ *Αἰῶνος*, ν' ἀναγράψωμεν τὴν πραγματικὴν ἀπολογίαν τῶν πολιτευομένων τοῦ Τόπου, ἐὰν μὴ ἐπιτρέπηται ἡμῖν ν' ἀποκαλύψωμεν τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν, ἐπὶ τῶν πράγμασι ἐνόχων τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τῶν ἐπικειμένων συμφορῶν, ἐὰν ἡ Ἑλλὰς περιέστη εἰς τὴν οἰκτρὰν θέσιν, ὅπως θεᾶται ἀτιμωρητὶ ὑβριζόμενον καὶ Ἔθνος καὶ Λαόν, καὶ ἐλευθέρους θεσμούς, καὶ κόμματα πολιτικά, καὶ παρελθὸν καὶ μέλλον, ἐν δὲ καὶ μόνον στοιχεῖον πανηγυριζόμενον καὶ ἀποθεούμενον, ὅπερ ἐδύνατο νὰ γίνῃ ἄλλως, ἄνευ τῆς ὕβρεως καὶ τοῦ ἐξευτελισμοῦ τῶν ἄλλων ἐθνικῶν καὶ πολιτικῶν στοιχείων τῆς Ἑλλάδος, ὑπάρχει ὅμως καὶ ζῇ, ἐκτὸς τῆς ἐπιῤῥοῆς πάσης Εἰσαγγελίας καὶ πάσης τοῦ ὑπουργικοῦ Τύπου τῆς δειλῆς καὶ τσιρουτικῆς τακτικῆς, ἡ συνείδησις τοῦ σύμπαντος Ἔθνους, αὐτοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ Λαοῦ ἡ εὐφυΐα, ἥτις γινώσκει, τί τρέχει, τί ἐγένετο, τί ὑφίσταται, πρὸς τί ἡ τοσαύτη παρασκευή, πρὸς τί ἡ κατὰ τοῦ Τόπου, ὡς ἀδιορθώτου καὶ ἀδιοικήτου, ὕβρις, τίνες δὲ τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων τούτων οἱ ἐργάται, οἱ πρόμαχοι, οἱ δημιουργοὶ καὶ οἱ συντηρηταί, τίνας βαρύνει ἡ εὐθύνη τῆς ἐξαχρειώσεως τοῦ πολιτευομένου πλήθους καὶ τῆς δεινώσεως τῶν πραγμάτων, τίνες ἐπὶ τέλει οἱ ἀποδεξάμενοι καὶ συστηματικῶς ἐφαρμόττοντες πολιτικὴν φατριαστικήν, ἐνῷ ὤφειλον νὰ ὦσιν οἱ εἰρηνοποιοὶ καὶ οἱ συμπράκτορες οὐχὶ τῶν χειρίστων, ἀλλὰ τῶν ἀρίστων, ἢ τῶν σχετικῶς ἀρίστων, ἐκ τῶν πολιτευομένων, αὐτοὶ καθοδηγοῦντες καὶ μορφοῦντες αὐτούς, διὰ τῆς ἐμμονῆς των εἰς τὸ καθῆκον καὶ εἰς τὴν τιμίαν τῆς Ἐξουσίας διαχείρησιν.

Ὁ αὐλικὸς *Λαός*, ἀφορμὴν λαμβάνων ἐκ τῶν ὀλίγων λόγων, οὓς ἐν φύλλῳ προηγουμένῳ ἐγράψαμεν, ἐπί τινος περὶ τακτικοῦ Στρατοῦ ἄρθρου τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ *Ἴριδος*, παρατηρεῖ εἰς ἡμᾶς, ὅτι «οἱ ἀγαπῶντες τὸν Στρατὸν δὲν συκοφαν«τοῦσι τοὺς ἀπαρτίζοντας αὐτόν, οὔτε προσπαθοῦσι νὰ ἐπι«φέρωσι τὴν διαίρεσιν ἐν αὐτῷ, ἀλλ' ἐργάζονται ὑπὲρ τῆς «συμπνοίας του καὶ τῆς εἰς τὸ καθῆκον ἀφοσιώσεώς του, δὲν «ἐπιδιώκουσι τὴν ἀνάμιξιν αὐτοῦ εἰς πολιτικὰς δολοπλοκίας, «οὔτε τὴν χαλάρωσιν τῆς πειθαρχίας του.» Τὴν ὑπὲρ Στρατοῦ δ' ἔκφρασιν ἡμῶν χαρακτηρίζει, ὡς ἀντικρυς ὑποκριτικήν, καὶ πρὸς σκοποὺς ἄλλους γενομένην, ἐντεῦθεν δέ, ὡς μὴ καλῶς ἀπηχήσασαν ἐν ταῖς τάξεσι αὐτοῦ.

Οἱ λόγοι τοῦ *Λαοῦ* εἰσὶ σοφώτατοι καὶ ὀρθότατοι, μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι τὰ παραπτώματα, ἅτινα εἰς ἄλλους προσάπτει, νὰ ἐπιβάλῃ, διαπράττουσι κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ Στρατοῦ προτιστως οἱ σήμερον διευθύνοντες τὰς τύχας αὐτοῦ. Εἰς τὰς πολιτικὰς δολοπλοκίας ἐπιδιώκει τὴν ἀνάμιξιν τοῦ Στρατοῦ, ὁ ῥίπτων αὐτὸν εἰς τὴν ἐκλογικὴν πάλην, ὁ ἀποστέλλων αὐτόν, ὅπως ἀποκλείσῃ τούτους καὶ ὑποστηρίξῃ ἐκείνους τοὺς ὑποψηφίους, ὁ κατακερματίζων αὐτὸν καὶ προσπαθῶν νὰ μορφώσῃ πολιτικὸν κόμμα ἐν τῷ Στρατῷ, διὰ πάσης ἀσυνέτου καὶ ἀντιπειθαρχικῆς διαγωγῆς. Τὴν χαλάρωσιν τῆς πειθαρχίας κατεργάζεται καὶ συντηρεῖ ἐν τῷ Στρατῷ ὁ κατεργόμενος εἰς συναλλαγὰς καὶ συνομιλίας μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν ὑπαξιωματικῶν, καὶ ὑπισχνούμενος αὐτοῖς προαγωγήν, ἐὰν γίνωσι τὰ πειθήνια ὄργανα τῶν ὀρέξεών του, ὁ συστηματικῶς καταδιώκων ὡρισμένα ἐκ τοῦ Στρατοῦ πρόσωπα καὶ ὑποστηρίζων ἄλλα, δι' οὐδένα ἄλλον λόγον, ἢ διότι ἐγένοντο θύματα τῆς παραφορᾶς του. Τοιούτων δὲ πράξεων ἔνοχος ἐγένετο ἀνέκαθεν καὶ ἐξακολουθεῖ γενόμενος ὁ νῦν ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργός, οὐχὶ δὲ ἡ Ἀντιπολίτευσις· διότι αὐτή, οὐδὲν διαθέτουσα ἄμεσον ἆθλον, οὐδὲν καὶ νὰ ὑποσχεθῇ δύναται. Ἀσθενεστάτην δ' εὐρῦαν ἀποδεικνύει ἡ αὐλικὴ ἐφημερίς, ἐὰν ὑποθέτῃ, ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον ἐξέλιπεν ὁ κοινὸς νοῦς ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὅπως ὑποθέτῃ, ὅτι ὕβρις καθ' ὅλου τοῦ Στρατοῦ δύναται νὰ καταλογισθῇ ἡ καθ' ὡρισμένων μελῶν αὐτοῦ θετικὴ καὶ ῥητὴ κατηγορία, διὰ θετικὰς καὶ σαφεῖς παρεκτροπὰς αὐτῶν. Ὁ Τύπος τῆς Ἀντιπολιτεύσεως πάντοτε ἐχώρισε τοὺς τοιούτους στρατιωτικοὺς ἀπὸ τοῦ ὅλου Στρατοῦ, οὔτε ποτὲ ἐπὶ στιγμὴν μίαν περιέπεσε εἰς τὸ ἁμάρτημα νὰ παραδεχθῇ, ὅτι τὰ παραπτώματα τῶν ὀλίγων συμμερίζεται ὁ ὅλος Στρατός, ἢ ὅτι θίγουσι τὸ παράπαν τὴν ἀξίαν καὶ τὴν τιμὴν αὐτοῦ, ὡς σώματος, ἀφοῦ γινώσκει ἀκριβῶς, ὅτι ἡ ἄπειρος πλειονοψηφία τοῦ Στρατοῦ καὶ βαρέως φέρει καὶ ἀποδοκιμάζει τὴν ἄτοπον διεύθυνσιν, ἣν τινες ἀποπειρῶνται νὰ δώσωσιν εἰς τὸν Στρατόν, ἐκτρέποντες αὐτὸν ἀπὸ τῆς κυρίας ἀποστολῆς του.

Ὁ *Λαὸς* διαβεβαιοῖ ἡμᾶς, ὅτι οἱ Στρατὸς ἔχει τοὺς «φροντίζοντας δι' αὐτόν, καὶ μεριμνῶντας περὶ τῆς ὑπολή«ψεώς του καὶ τῆς τελειοτέρας συντάξεως αὐτοῦ». Βεβαίως δὲν ἤθελησε νὰ σπουδαιολογήσῃ ἡ αὐλικὴ ἐφημερίς, ὅτε ταῦτα ἔγραφε. Ὁ ἑλληνικὸς Στρατὸς ἔχει μάλιστα τοὺς φροντίζοντας νὰ λαμβάνωσι βαθμοὺς δι' ἑαυτούς, χωρὶς ἀπὸ ἐτῶν μακρῶν οὔτε στρατιώτην ἕνα νὰ ὁδηγήσωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν· ὁ ἑλληνικὸς Στρατὸς ἀληθῶς ἔχει τοὺς προσπαθοῦντας νὰ τὸν διαιρέσωσι καὶ νὰ μορφώσωσι κόμμα ἐν αὐτῷ, διὰ τῆς στρατολογίας οὐχὶ πάντοτε τῶν καθαρωτέρων ἐν αὐτῷ στοιχείων. Ἀλλὰ περὶ τῆς συντάξεως καὶ τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως αὐτοῦ οὐδεὶς ἔχει τὸν μεριμνῶντα καὶ τὸν φροντίζοντα. Ἀπὸ ἐτῶν δεκαπέντε περίπου, ὁ ἑλληνικὸς Στρατὸς δὲν κατώρθωσε οὔτε εἰς λόχου γυμνάσια ν' ἀσκηθῇ, στερεῖται δὲ καθ' ὁλοκληρίαν τῶν ἐφοδίων καὶ τῆς μορφώσεως, ἅτινα διακρίνουσι τοὺς εὐρωπαϊκοὺς Στρατούς. Τί ἔπραξαν οἱ ἀξιοῦντες τὴν ἡγεμονίαν καὶ τὴν διοίκησιν αὐτοῦ, καθ' ὅλον τὸ χρονικὸν διάστημα, καθ' ὃ ἀνετέθη εἰς αὐτοὺς τοῦ Στρατοῦ ἡ διοίκησις; Οὐδέν, οὐδέν, οὐδέν. Σύνταξις καὶ βελτίωσις τοῦ Στρατοῦ δὲν λέγεται ἡ ἄλλαγὴ τῆς στολῆς, ἡ δημιουργία θέσεων, ἡ διάσπασις αὐτοῦ εἰς μικροσκοπικὰ ἀποσπάσματα, ἡ παραμέλησις τῆς ἐκπαιδεύσεως του, ἡ ἀνάμιξίς του εἰς τὰ ἐκλογικὰ ὄργια, καὶ ἡ ἐξώθησίς του εἰς τὰς παρανομίας, ἤτοι εἰς τὴν καθαρὰν ἐπιορκίαν. Τοιαῦτα δὲ τὰ μόνα ἔργα, ἅτινα οἱ ὑπὲρ τοῦ Στρατοῦ μεριμνῶντες καὶ φροντίζοντες διεπράξαντο μέχρι τοῦδε.

Ὁ ἑλληνικὸς Στρατὸς γινώσκει, μέχρι τοῦ τελευταίου Στρατιώτου, οἵα πρὸς αὐτὸν ἀπεδείχθη ἀμέλεια ἐκ μέρους τῶν τεταγμένων νὰ φροντίζωσι περὶ αὐτοῦ, γινώσκει οἵα ἄγνοια καὶ παχυλὴ ἀμάθεια περὶ τὴν στρατιωτικὴν ἐπιστήμην ἐπικρατεῖ παρὰ τοῖς συγκεντροῦσι τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ, καὶ ἐπομένως, ὡς αὐτὴ ἡ αὐλικὴ ἐφημερὶς γράφει, «πλάνην πλα«νῶνται οἰκτρὰν οἱ νομίζοντες, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς Στρατὸς θὰ «γίνῃ ποτὲ ὄργανον τινος, ἢ ὅτι θὰ ὑπηρετήσῃ ἄλλους τινάς, «παρὰ τὰ καλῶς ἐννοούμενα ἐθνικὰ συμφέροντα.» Ναί! ὁ ἑλληνικὸς Στρατὸς οὐδέποτε θὰ γίνῃ ὄργανον προσώπου τινός, ἀλλά, ἀναμιμνησκόμενος, ὅτι εἶναι Στρατὸς ἐθνικός, ἀπαρτιζόμενος ἐκ Πολιτῶν ἐνόπλων, οὐχὶ δ' ἐκ μισθωτῶν ξένων, δὲν θὰ λησμονήσῃ τὴν ἐθνικὴν παράδοσίν του, ἀλλὰ πιστῶς θὰ ἐμμείνῃ εἰς τὸν ὑπὲρ τοῦ ἐλευθέρου Πολιτεύματος ὅρκον του· διότι κατὰ μέγα μέρος ἔργον αὐτοῦ εἶναι τὸ ἐλεύθερον Πολίτευμα, καὶ τὴν ἠθικὴν ὑποχρέωσιν ἀνέλαβε νὰ τὸ ὑποστηρίξῃ, ὡς ἴδιον κατόρθωμα, κατὰ πάσης ἐπιβουλῆς, αὐτὸς ἐρχόμενος τιμωρὸς τῶν ἐπιβουλευομένων αὐτὸ Κυβερνήσεων. Ὅπως δὲ ταῦτα πράξῃ, οὐδενὸς τῆς παρορμήσεως χρείαν ἔχει· διότι ἐνδομύχως τις φωνὴ τῷ ὑπαγορεύει τὸ ἑλληνικὸν του καθῆκον, αὐτὴ τῷ λέγει, ὅτι δὲν ἐδημιουργήθη πρὸ τινος, ἀλλ' αὐτὸς ἐδημιούργησε ἄλλους, ὅτι οὐδὲν ὀφείλει ὑπὲρ τῆς συντάξεώς του εἰς οὓς φρουρεῖ, ἀλλ' ἐκεῖνοι ὀφείλουσιν εἰς τοὺς ἀγῶνας καὶ εἰς τὰς θυσίας του τὴν θέσιν των καὶ τὰς ἀπολαύσεις των τῆς σήμερον.

Ὁ *Ἕσπερος* ἐδημοσίευσε προχθὲς τὴν ἑπομένην ἐπιστολὴν τοῦ ἐν Κερκύρᾳ Κ. Παππαδάτου, φίλου καὶ προστατευομένου τοῦ προϊσταμένου τοῦ αὐλικοῦ κόμματος, πρὸς τὸν Κ. Κωνσταντᾶν ἀπευθυνθεῖσαν πρὸ ἔτους:

«Ἐν Κερκύρᾳ, τῇ **10** Ἀπριλίου **1873**.

«*Ἀγαπητέ μου φίλε* (Κωσταντᾶ).

«Δὲν σοῦ ἀπήντησα ἀμέσως εἰς τὴν ἐπιστολήν σου, τῆς [illegible] διότι ὅτε τὴν ἔλαβα, τὸ ταχυδρομεῖον εἶχεν ἀναχωρήσει. Τὴν ἐπιστολήν σου ταύτην, ὡς καὶ ἐκείνην, [illegible] ἀνέγνων μετὰ πολλῆς «προσοχῆς καὶ ἐν τούτοις, φίλε μου, ἐπειδὴ σὲ ἀγαπῶ, ἐπι-